

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

PÖYTÄKIRJA

VN/17618/2022

1/4

28.3.2024

YRITTÄJYYDEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 1/2024

Aika: 16.2.2024 klo 11.00 – 13.00

Paikka: Hybridi kokous: kokouspaikkana: YM Aleksanterinkatu 7, nh Lohi ja Teams

Osallistujat: Alivaltiosihteeri Petri Peltonen, työ- ja elinkeinoministeriö (puheenjohtaja), läsnä
Aluejohtaja Anna Karppinen, Finnvera Oyj, läsnä
Toimitusjohtaja Anne Kangas, Hoitokoti Päiväkumpu Oy, läsnä
Kaupungin johtaja Mika Ingi, Liedon kaupunki, läsnä
Hallituksen puheenjohtaja Petri Salminen, Suomen Yrittäjät, läsnä
Hallituksen jäsen Anne Niemi, Suomen Yrittäjät, läsnä
Konsernijohtaja Alexander Bargum, Algol Oy, läsnä (Tomi Lanton tilalla)
Hallituksen puheenjohtaja Jussi Tuohino, Megas Oy, läsnä
Luova johtaja Anne Paso, Lovi Oy, etänä
Toimitusjohtaja Eeva Kovanen, Kovanen Capital Oy, etänä
Toimitusjohtaja Sami Ensio, Innofactor Oyj, läsnä
Toimitusjohtaja Pekka Hosio, Champion Door Oy, etänä
Toimitusjohtaja Johanna Ratia, Farmtools Oy, etänä (Tomi Pokelan tilalla)
Ylijohtaja Petri Lempinen, opetus- ja kulttuuriministeriö, etänä klo 11.21 asti
Johtaja Matti Muhos, Oulun Yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti, läsnä
Erikoistutkija Tommi Pulkkinen, Turun yliopisto, etänä (Jarna Heinosen tilalla)
Toimitusjohtaja Leena Perämäki, Into Seinäjoki Oy, etänä
Startup and Network Manager Anne Turula, Business Finland, etänä (Marjo Ilmarin tilalla)
Johtaja Paula Miettinen, Helsingin kaupunki, etänä
Toimitusjohtaja Mia Mantsinen, Mantsinen Group Ltd, etänä klo 11.40 asti (Mikko Isotalon tilalla)
Neuvotteleva virkamies Jaana Lappi, työ- ja elinkeinoministeriö, läsnä
Neuvotteleva virkamies Natalia Härkin, työ- ja elinkeinoministeriö, läsnä
Erityisasiantuntija Kari Alanko, työ- ja elinkeinoministeriö, läsnä
Lainsäädäntöneuvos Ilkka Harju, valtiovarainministeriö, läsnä
Johtava asiantuntija Anne Pesola, työ- ja elinkeinoministeriö, etänä

Osallistui erikseen kutsuttuna:

Elinkeinoministeri Wille Rydman, työ- ja elinkeinoministeriö, läsnä klo 11.45 asti
Ministerin erityisavustaja Lassi Noponen, työ- ja elinkeinoministeriö, läsnä klo 11.45 asti
Ministerin erityisavustaja Teemu Hartikainen, työ- ja elinkeinoministeri, etänä
Johtava asiantuntija Katri Niskanen, työ- ja elinkeinoministeriö, etänä klo 12.03 asti
Neuvotteleva virkamies Anu Laitinen, työ- ja elinkeinoministeriö, läsnä
Erityisasiantuntija Tiina Haanpää, työ- ja elinkeinoministeriö, läsnä

Poissa

Toimitusjohtaja Tomi Lantto, Katri Antell Oy
Toimitusjohtaja Riikka Pakarinen, Start Up -Yhteisö
Professori Jarna Heinonen, Turun yliopisto
Johtaja Petri Keränen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Kulttuuriasiainneuvos Kirsi Kaunisharju, opetus- ja kulttuuriministeriö

1. Kokouksen avaus

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Petri Peltonen avasi kokouksen kello 13.00 ja toivotti läsnäolijat sekä verkon kautta tulleet tervetulleiksi. Samalla puheenjohtaja toivotti elinkeinoministeri Wille Rydmanin erityisavustaja kanssa tervetulleiksi kokouksen vieraaksi.

2. Elinkeinoministerin avaussanat

Elinkeinoministeri Rydman antoi neuvottelukunnalle katsauksen ajankohtaisesta talouden tilannekuvasta ja hallitusohjelman toimeenpanosta. Talouden tilannekuvassa nousivat esille toimintaympäristön muutokset globaalisti ja kansallisesti, kuten myös julkisen talouden tilanne ja hallitusohjelman rakenteellisten uudistusten tarpeellisuus. Hallitusohjelman toimeenpanosta ministeri kävi läpi ajankohtaiskatsaukset teollisuuspoliittisen strategian, T&K –menojen lisäyksen, Finnveran kokonaislainuudistuksen, viennin edistämisen sekä kasvuyrittäjyyden edistämisen (Mittelstand –kirjaus) osalta.

3. Yrittäjien ajankohtaispuheenvuorot

Suomen Yrittäjien puheenjohtaja Petri Salminen nosti esille yrittäjyyden tilannekuvaa. Viime viikolla ilmestyneen pk-barometrin mukaan vallitseva olotila on yrittäjyydessä synkkä kaikilla päätoimialoilla, investointeja ei uskalleta tehdä ja henkilöstön määrän uskotaan pysyvän ennallaan tai vähentyvän, myös yritysten kasvuhaluukkuus on vähentynyt.

Salminen katsoi, yrittäjien keskuudessa voi kuitenkin havaita myös tulevaisuudenuskkoa ja optimismia. Hän nosti esiin, että yrittäjäksi halukkaita olisi hyvä löytää, ja ympäristön tulisi tukea esimerkiksi omistajanvaihdosten nivelvaihdetta muun muassa verotuksella. Julkisen talouden vakauttamisessa tulisi Salmisen mukaan kuitenkin välttää verojen kiristyksiä yhteisö-, osinko- ja tuloverotukseen. Ne voivat vähentää edelleen kasvu- ja investointihalukkuutta.

Toimitusjohtaja Anne Kangas Hoitokoti Päiväkumpu Oy:stä toi esille EK:lta huomion suhdannenäkymien olevan vaisut, josta nostoina muun muassa työvoimapula monilla aloilla (kuten sote), investointien vähäisyys eri yrityskokoluokissa sekä konkurssien määrän kasvu, erityisesti rakentamisen sekä majoituksen ja ravitsemuksen toimialoilla. Kangas kiinnitti huomioita myös siihen, että Suomen viennistä 2/3 lepää noin 100 suurimman yrityksen hartioilla ja, että noin 400 yritystä harkitsee viennin aloittamista. Huolena on, että mikäli viennin tukia ja palveluja leikataan, niin T&K –toimintaa ei saada kaupallistettua maailmalle. Kangas nosti esille hallitusohjelmassa valmistelussa olevan Mittelstand –ohjelman konkreettisen tarpeen sekä elinkeinoelämän osallistamisen valmisteluun. Ohjelmalta toivotaan kunnianhimoista tavoitetta, jotka saadaan käytäntöön. Ohjelman tulisi olla myös hallinnonrajat ylittävä ja yli hallituskausien. Lisäksi Kangas kertoi, että investointitukien kilpailuun EK on antanut viime viikolla kaksi esitystä. Viennin hallintorakenteiden uudistaminen tulee tapahtua elinkeinoelämän tarpeista käsin ja aluehallinnon uudistuksen tulee palvella kasvua.

Konsernijohtaja Alexander Bargum, Algol Oy toi esiin Perheyrittäjien liitosta omistajuuden merkitystä yrittäjyyden edistämiseksi, sillä omistajat päättävät yrityksen kasvusta. Bargum totesi, että hallitusohjelma sisältää hyviä kirjauksia kotimaisen yrittäjyyden tukemisesta. Toivottavasti näistä pidetään kiinni, ja mikäli tähän tulee muutoksia, niistä olisi hyvä käydä perusteellista keskustelua elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa.

Lisäksi Bargum totesi, että omistajanvaihdos on aina kasvumahdollisuus – mikäli ei löydy jatkajaa, se voi johtaa työpaikkojen katoamiseen ja esimerkiksi yritysten tarjoamien palvelujen tarjonnan supistumiseen. Mikäli yritykset lähtevät ulkomaille, kotimaisen omistajuuden hyödyt valuvat verotulojen ja osaamisen kautta ulkomaille.

Yhteisessä keskustelussa nousi esille huoli kasvu- ja työnantajayritysten vähenemisestä sekä yrittäjyyden toimintaympäristön kysymyksissä päätösten ennakoitavuuden tärkeys. Lisäksi nostettiin esiin verotus osana julkisen talouden tasapainotusta ja EU-valtiontuki-politiikkaa sekä aluehallintouudistus (ml. luvutukset) ja hankintalain uudistaminen. Lisäksi tuotiin esille, että Suomessa yritysten perustamisaktiivisuus on muita Pohjoismaita pienempi ja erityisesti viennissä kärki on kapea. Isoin ero muihin Pohjoismaihin onkin juuri pienten yritysten viennissä. Tarvitaan uusia yrityksiä, jotta voidaan tulevaisuudessa saada kasvuyrityksiä. Tarvittaisiin myös kannusteita työllistämiseen, että yritys voi kasvaa.

4. Edellisen kokouksen muistio ja jatkotoimet

Jaana Lappi kävi läpi edellisen kokouksen muistion sekä totesi, että sihteeristössä valmisteltu Yrittäjyyden lähtökohdat -muistio on ollut neuvottelukunnalla kommentoilla ja valmis muistio on neuvottelukunnan Howspace –työtilassa. Lisäksi Lappi kertoi, että sihteeristö on valmistellut ensimmäisen luonnoksen hallitusohjelmahankkeiden seurannasta. Luonnos on Howspacen työtilassa neuvottelukunnalle kommentoilla 8.3.2024 asti.

Myös yrittäjyystutkimuksesta on käyty keskustelua Turun yliopiston ja Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutin kanssa. Neuvottelukunnalle on tarkoitus järjestää 27.8.2024 webinaari, lisäksi neuvottelukunnan kokoonpanon muutoksista on tehty erillinen päätös ja se on myös Howspace-työtilassa. Lappi kertoi myös, että neuvottelukunnan uutena pääsihteerinä on ministeriön päätöksellä Natalia Härkin työ- ja elinkeinoministeriöstä. Jaana siirtyy valmistelemaan Kasvuyrittäjyyden ohjelmaa. Natalia esittäytyi ja Jaana kiitti yhteistyöstä neuvottelukunnan työssä.

5. Työvoiman maahanmuuton sujuvoittamisen toimenpiteet Talent Boost-ohjelmassa

Katri Niskanen työ- ja elinkeinoministeriöstä esitteli Talent Boost –ohjelmaa, jolla edistetään Suomen menestymistä kansainvälisten osaajien houkuttelussa hallitusohjelman mukaisin painoituksin. Ohjelman pääteemat ovat: 1. vetovoimatyö kumppanuusmaissa, 2. oleskeluluvan laadukas käsittely enintään 30 vuorokaudessa ja 3. Suomeen tulleiden osaajien pitovoima. Lisäksi poikkileikkaavana teemana on työperäinen hyväksikäytön ehkäisy, josta on juuri hyväksytty toimenpideohjelma.

Yhteisessä keskustelussa nousi esille muun muassa Valviran, STM:n ja OKM:n kanssa tehtävä yhteistyö tutkintojen laillistamispolun ja sitä tukevan pätevöitymiskoulutuksen selkeyttämiseksi sekä VM:n, Finanssivalvonnan ja pankkien kanssa käytävä keskustelu maahanmuuttaneiden yksityishenkilöiden sujuvammasta pääsystä pankkipalveluihin.

6. Hallinnollinen taakka

Anu Laitinen työ- ja elinkeinoministeriöstä esitteli yksi sisään – yksi ulos –periaatetta ja norminpurkua, jota on edistetty eri hallituskausilla. Nykyisessä hallitusohjelmassa hallitus on sitoutunut yksi sisään ja yksi ulos –periaatteeseen sekä yrityksiä ja kansalaisia haittaavan sääntelyn keventämiseen. Hallituksen ajatuksena purkaa 300 yrityksiä ja kansalaisia haittaavaa normia. Tiina Haanpää työ- ja elinkeinoministeriöstä esitteli yksi sisään ja yksi ulos –mallia, joka koskee kaikkia ministeriöitä ja tarkastelu jatkuu vuoden 2027 keväälle.

Hallinnollisen taakan keventämiseen ja norminpurkuun liittyviä tavoitteita ohjaa ja yhteen sovittaa työ- ja elinkeinoministeriön asettama poikkihallinnollinen ohjausryhmä. VM:ssä on hallitusohjelman mukaisesti käynnissä kuntien normipurkuhanke.

Yhteisessä keskustelussa nousi esille hallinnollisen taakan vähentämisen tärkeys yli hallituskausien, raportointivelvoitteiden taakka yrityksille, esimerkkinostona ESG-vastuullisuusraportoinnin kustannukset sekä maankäyttö ja rakennuslaki (ml. ympäristölupien prosessit) sekä tuleva TE-uudistus. Keskustelussa eri toimijat nostivat esille tavoitteitaan normien ja hallinnollisen taakan keventämisessä.

Päätettiin, että neuvottelukunnan 16.5.2024 kokouksessa jatketaan hallinnollisen taakan käsittelyä. Sovittiin tiedusteltavan valtiosihteeri Mika Nykäsen mahdollisuutta normien purkamisen ohjausryhmän puheenjohtajana osallistua kokoukseen. Lisäksi sovittiin, että SY, EK ja Perheyrittäjien liitto valmistelisivat kokoukseen yrittäjien TOP 10-20 listauksen normeista, joita olisi hyvä purkaa. Sovittiin, että pääsihteeri on yhteydessä em. toimijoihin ko. toimeksiannosta.

7. Muut asiat

Neuvottelukunnan seuraava kokous on 16.5.2024, vieraana ministeri Satonen. Siirretään neuvottelukunnan työohjelmasta yrityspalvelut syksyn kokoukseen. Sisällön toteutukseen saatiin joitakin näkökulmia.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 13.00.